

CILJNI RAZISKOVALNI PROGRAM »NAŠA HRANA, PODEŽELJE IN NARAVNI VIRI«

**PROCES SPREMEMBE IN DOPOLNITVE NACIONALNEGA
GOZDNEGA PROGRAMA (V4-2219)**

The process of adjusting and complementing the National Forest Program

2022-2024

Sinteza zakonodajnih in drugih usmeritev za gospodarjenje z gozdovi v
Sloveniji

Delni rezultat A 3.2 (M 3.3)

Špela Pezdevšek Malovrh, Zala Uhan

Datum: marec 2024

Izveček: Dokument je projektni izdelek, ki je priloga četrtega vmesnega poročila. Podaja presojo celovitosti opredelitve strateških tem v smislu vključevanja usmeritev in omejitev evropske in druge mednarodne zakonodaje.

Namen izdelka je povezovanje informacij o obstoječih zakonodajnih in drugih usmeritvah (iz DS2) in sistematiko strateških tem (DS3), kar pomeni, da skuša prikazati uspešnost integracije usmeritev v predlog osmih strateških tem. Ugotovljeno je, da osnutek strateških tem pretežno dobro zajema večino področij, ki se nanašajo tudi na gozdarstvo, še posebej tista, ki so neposredno vezana na trajnostno gospodarjenje z gozdovi in razvoj gozdno-lesne verige. Hkrati je v podan predlog, naj se vsebina strateških tem dopolni v kontekstu ohranjanja biotske raznovrstnosti, varstva gozdov, prilagajanja na podnebne spremembe in rabe lesne biomase.

Komentar k predlaganim strateškim problemom, ciljem, usmeritvam in kazalnikom

Predlagani strateški problemi, cilji, usmeritve in kazalniki so pripravljeni dobro in zajemajo večino pomembnih tem, ki se nanašajo na gozdarstvo v analiziranih dokumentih. Še posebej dobro so pokrite teme, ki so neposredno vezane na trajnostno gospodarjenje z gozdovi in razvoj gozdno-lesne verige. Kljub temu je treba natančneje vključiti področja kot so ohranjanje biotske pestrosti, varstvo gozdov, prilagajanje na podnebne spremembe in raba biomase. Podroben prikaz rezultatov presoje je v priloženem dokumentu »M33_Analiza NGP_usklajenost s politikami.xlsx«.

Nova strategija EU za gozdarstvo do leta 2030

Predlagani strateški cilji in ukrepi precej dobro pokrivajo cilje in ukrepe Nove strategije EU za gozdarstvo do leta 2030. Predvsem so dobro pokrita področja, ki se navezujejo na tujerodne in invazivne vrste in področja, ki se navezujejo na trajnostno rabo lesa. Na področju ciljev in ukrepov, ki se navezujejo na financiranje, bi lahko bolje definirali vire financiranja, ki jih predlaga Nova strategija EU za gozdarstvo do leta 2030 (npr. ESS+, Sklad za inovacije). Kar se zadeva Nove strategije EU za gozdarstvo do leta 2030 pa so pomanjkljivo pokrita področja ciljev in ukrepov, ki se navezujejo na 1) izboljšanje odpornosti in prilagajanja gozdov na podnebne spremembe, 2) proizvodnjo in rabo biomase in 3) zaščito preostalih pragozdov in staroraslih gozdov v EU.

Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030

Strategija EU za biotsko raznovrstnost je slabo vključena v predlagane strateške cilje in ukrepi. Pomanjkljivi so ukrepi vezani na zavarovanje kopenskih območij EU, ukrepi povezani z izboljšanjem kakovosti in odpornosti gozdov (npr. pred požari, sušami, škodljivci, boleznimi in drugimi grožnjami), ki se bodo zaradi podnebnih sprememb povečale in ukrepi povezani s podnebnimi spremembami. Ukrepi Strategije EU za biotsko raznovrstnost so že usklajeni z Novo strategijo EU za gozdove, zato je nujno upoštevati ukrepe Nove strategije EU za gozdove, ki se navezujejo na biotsko raznovrstnost, ohranjanje gozdov, zavarovanje pragozdov in staroraslih gozdov ter na podnebne spremembe.

Strategija EU za tla do leta 2030

V predlaganih strateških ciljih in usmeritvah ohranjanje zdravih tal ni vključeno. Potrebno bi bilo dodati nekatere nove cilje in ukrepe, ki se navezujejo na preprečevanje degradacije tal (kot posledice zbijanja tal, erozije in zmanjševanja organskega ogljika v tleh) – preprečevanje netrajnostnih praks gospodarjenja z gozdovi. Tla so v Strategiji EU za tla prepoznana predvsem z vidika skladiščenja ogljika v tleh (potrebno razširiti cilje in ukrepe tako da pokrivajo tudi LULUCF).

Posodobljena strategija EU o razvoju biogospodarstva

Posodobljena strategija EU o razvoju biogospodarstva prepozna pomen krepitve znanja o biogospodarstvu, vključno z biotsko raznovrstnostjo ter medsektorske pristope, ki bodo povezovali različne akterje, območja in vrednostne verige. Cilji in ukrepi posodobljene strategije EU o razvoju biogospodarstva so nezadostno vključeni v predlagane cilje in ukrepi (manjkajo predvsem ukrepi, ki pokrivajo cilje povezane z: 1) zmanjšanjem odvisnosti od neobnovljivih, netrajnostnih virov, 2) blažitvam podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; 3) krepitev evropske konkurenčnosti in ustvarjanje delovnih mest.

Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam

Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam ni ustrezno vključena v predlagane strateške cilje in ukrepe, saj se cilji ali ukrep le redko navezujejo na podnebne spremembe (in še to le posredno). EU prepozna mnoge ukrepe v povezavi z blaženjem in prilagajanjem na podnebne spremembe, ki bi jih bilo potrebno zajeti. Ukrepi se morajo nanašati predvsem na spremljanje posledic podnebnih sprememb in spodbujanje (znanstvenih) raziskav s tega področja.

Strateški načrt skupne kmetijske politike za Slovenijo

Strateški načrt skupne kmetijske politike za Slovenijo za gozdarstvo predpisuje nekaj ukrepov, ki med predlaganimi cilji in ukrepi niso bili upoštevani. Sam predlog strateških ciljev in ukrepov precej dobro pokriva področja, ki se navezujejo na gospodarjenje z gozdom (Tema E), vendar pa je na primeru Strateškega načrta skupne kmetijske politike za Slovenijo precej pomanjkljiv na področjih rabe biomase, sanacije in obnove gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije, je v predlaganih strateških ciljih in ukrepih pomanjkljivo vključena. Ta strategija za gozdarstvo predvideva skupek ukrepov, ki se navezujejo na izboljšanje razmer prilagajanja na podnebne spremembe, kjer se upoštevajo naravne razmere in danosti, zagotavljanje ekološke povezljivosti, ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednosti, kulturne dediščine in prepoznavnosti krajine. Poleg tega pa se v ukrepe povezane z gozdarstvom zajema tudi ukrepe povezane z razvojem podeželja (npr. razvoj lesno-predelovalne industrije), ki pa so dobro zajeti v predlagane strateške cilje in ukrepe.

Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050 (DPS2050)

Dolgoročna podnebna strategija Slovenije 2050 med drugim vključuje tudi ukrepe LULUCF, ki jih je med predlagane cilje in ukrepe potrebno vključiti. Ukrepi DPS2050, ki se navezujejo na vzdrževanje in povečevanje ponorov in zalog ogljika v biomasi in tleh, na izkoriščenost potenciala za skladiščenje ogljika v gozdnih in kmetijskih tleh ter na zagotavljanje biomaterialov za nadomeščanje fosilnih in ogljično intenzivnih materialov so slabše zajeti in potrebujejo dopolnitev. Ukrepi povezani s predelavo domačega lesa in proizvodnjo lesnih proizvodov, zmanjšanjem širjenja naselij oziroma stopnje pozidanosti so v predlagane cilje in ukrepe dobro vključeni, vendar potrebujejo nekaj dopolnitev, predvsem v smislu usklajevanja terminologije. Ukrepi DPS2050 povezani z ohranjanjem biodiverzitete pa so v predlaganih ukrepih posredno dobro zajeti.

Nacionalni energetske in podnebni plan (NEPN)

Predlagani strateški cilji in ukrepi vključujejo večino ukrepov, ki jih predpisuje NEPN za gozdarstvo. Dobro je zajeta nacionalna gozdna inventura. Več pozornosti je potrebno usmeriti v podnebne spremembe in prilagajanje ter blaženje le teh (npr. razvoj tehnologije za spremljanje ponorov, promoviranje rabe OVE) in medresorsko usklajevanje (npr. uskladitev GG načrtov s cilji tega dokumenta) ter na izobraževanje lastnikov gozdov (npr. o trajnostnem razvoju gospodarjenja z gozdovi).

Nacionalni program varstva okolja (NPVO)

NPVO zajema več sklopov, ki vključujejo varstvo in ohranjanje okolja, ohranjanje biotske raznovrstnosti, varstvo naravnih vrednot in državno politiko upravljanja z vodami. V predlaganih strateških ciljih in ukrepih so te vsebine nekoliko pomanjkljivo obravnavane. Predvsem slabo so zastopane vsebine povezane z naravnimi vrednotami, zavarovanimi območji, tlemi, vodami in zrakom (podnebne spremembe in raba biomase), prav tako pa so pomanjkljivi ukrepi povezani z ohranjanjem biotske raznovrstnosti. Te ukrepi so v obstoječem ReNGP in OP NGP vključeni.